

สรุปผลการประชุมระดมสมอง
ยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาและส่งเสริมธุรกิจผักและผลไม้ไทย
วันจันทร์ที่ 5 พฤศจิกายน 2550 ณ ห้องประชุม สถาบันยุทธศาสตร์การค้า
ดำเนินรายการโดย **ผศ.ดร. ธนวรรณ พลวิชัย**

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

สถาบันยุทธศาสตร์การค้า

1. คุณจเร จุฑารัตนกุล	กรรมการ
คุณวรรณวรรณ ใจสมุทร (แทน)	
2. คุณดาสด แก้วไพฑูรย์	ผู้อำนวยการ
3. คุณมณลิษา แดงรัศมีโสภณ	เจ้าหน้าที่

สมาคมผู้ค้าและส่งออกผลไม้ไทย

1. คุณชิงชิง ทองดี	นายกสมาคมผู้ค้าและส่งออกผลไม้ไทย
2. คุณอนันต์ ธาดาโกศล	ผู้จัดการสมาคมผู้ค้าและส่งออกผลไม้ไทย
3. คุณไพบูลย์ วงศ์โชติสถิต	สมาชิกสมาคมผู้ค้าและส่งออกผลไม้ไทย
4. คุณปภาวี สุธาวิวัฒน์
คุณอัญชลี (แทน)	บริษัท เอ็กโซติก ฟาร์ม โปรดิวซ์ (ประเทศไทย) จำกัด

กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์

1. คุณทัศนีย์ สุทธภักดี
คุณ สุจิตรา ถนอมทรัพย์ (แทน)	หัวหน้าศูนย์ส่งเสริมส่งออกสินค้าอาหาร
2. คุณสุธิดา เงินหมื่น	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบาย 6 ว.

กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

1. คุณสุชาติ วิจิตรานนท์	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพืชสวน
2. คุณอวยชัย สมิตะสิริ	นักวิชาการเกษตร 8ว. สำนักงานควบคุมพืชและวัสดุ
การเกษตร
3. คุณประภัสสร พิมพันธ์ุ์	นักวิทยาศาสตร์ 8ว. สำนักวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิตทาง
การเกษตร
4. คุณศรีสุข พูนผลกุล	นักวิชาการโรคพืช 8ว. สำนักพัฒนาการอารักขาพืช
5. คุณเกรียงไกร จำเริญมา	นักกีฏวิทยา 8ว. สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช
6. คุณบุษรา จันท์แก้วมณี	นักกีฏวิทยา 8ว. สำนักวิจัยพัฒนาวิทยาการหลังการเก็บ
เกี่ยวและแปรรูปผลิตผลการเกษตร
7. คุณพรรณณี วิชาชู
คุณพนารัตน์ เสรีเทวีกุล (แทน)	หัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์

กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

1. คุณอรสา ดิสถาพร	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร
2. คุณจิราภา จอมไธสง	นักวิชาการเกษตร 8 ว. สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร

รายชื่อผู้ไม่ได้เข้าร่วมประชุม

1. คุณสัตย์ชัย บุรณะชัยศิริ สมาชิกสมาคมผู้ค้าและส่งออกผลไม้ไทย
2. คุณแลม ชอ ซิง สมาชิกสมาคมผู้ค้าและส่งออกผลไม้ไทย
3. คุณวัชรีย์ จิยาศักดิ์ สมาชิกสมาคมผู้ค้าและส่งออกผลไม้ไทย
4. คุณชูศักดิ์ ชื่นประโยชน์ สมาชิกสมาคมผู้ค้าและส่งออกผลไม้ไทย
5. คุณสุนันทา กังวานกุลกิจ ผู้อำนวยการสำนักเจรจาสินค้า/รักษาการ ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์
6. คุณอาคม สีสัททิม ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานสินค้านำเข้าส่งออก กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์
7. คุณวิชา อิติประเสริฐ ผู้อำนวยการสำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรฯ
8. คุณไสว อุ่ณสนธ์ นักวิชาการเกษตร 8 ว. สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรฯ
9. คุณสุปรียา ศุขเกษม นักวิทยาศาสตร์ 7 ว. สำนักวิจัยและพัฒนาวิชาการหลังการเก็บเกี่ยวและแปรรูปผลิตผลเกษตร กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรฯ

สรุปผลการประชุมระดมสมอง
ยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาและส่งเสริมธุรกิจผักและผลไม้ไทย

ประเด็นที่ 1 ด้านคุณภาพสินค้า

1.1 ด้านสารพิษตกค้าง

พืชผักเป็นสินค้าที่มีโรคแมลงศัตรูพืชมาก ในขณะที่ไทยเป็นประเทศเขตร้อน ทำให้การควบคุมศัตรูพืชทำได้ลำบาก จำต้องใช้สารเคมี แต่เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย มีพื้นที่เพาะปลูกประมาณ 1-3 ไร่ ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ถูกต้อง จึงก่อให้เกิดปัญหาด้านสารตกค้างตามมาได้โดยง่าย นอกจากนี้บริษัทผลิตรายการเคมียังใช้กลยุทธ์ทางการขายต่าง ๆ เช่น การโฆษณาชวนเชื่อ ทำให้ในบางครั้งเกิดสารเคมีตกค้างในพืชผักผลไม้โดยที่เกษตรกรรู้เท่าไม่ถึงการณ์

ปัญหาด้านสารตกค้างยังส่งผลกระทบต่อภาคการส่งออกผักและผลไม้ของไทย เนื่องจากตลาดต่างประเทศ เช่น ญี่ปุ่น สหภาพยุโรป นิวซีแลนด์ มีมาตรฐานการตรวจสอบสารพิษตกค้างที่ค่อนข้างเข้มงวด โดยพิจารณาจากค่ามาตรฐานสารพิษตกค้าง (Maximum Residual Level: MRL) ซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ เช่น ประเทศญี่ปุ่น ใช้วิธีการตรวจเฉพาะเนื้อผลไม้ สหภาพยุโรปพิจารณาจาก Codex MRL จากการตรวจทั้งผล (Whole fruit) คือทั้งเนื้อและเปลือก ตามมาตรฐาน (Association of Official Analytical Chemists: AOAC) ประเทศนิวซีแลนด์จะพิจารณาจาก MRL ตามหลักเกณฑ์การผลิตทางการเกษตรอย่างถูกต้องและเหมาะสม (Good Agricultural Practice: GAP) ของประเทศ ทั้งนี้หากค่า MRL ของผักผลไม้ไทยเกินกว่าค่ามาตรฐาน MRL ที่ประเทศนั้น ๆ กำหนด สินค้าไทยก็จะถูกตีกลับ (Reject) อย่างไรก็ตาม ค่า MRL มาตรฐานของสินค้าชนิดเดียวกันอาจแตกต่างกันได้ ขึ้นกับวิธีการตรวจว่าตรวจในลักษณะใด โดยค่า MRL จากการตรวจเฉพาะเนื้อเพียงอย่างเดียวย่อมมีค่าต่ำกว่าการตรวจทั้งผล

ที่ผ่านมา กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีการรณรงค์ให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันมากขึ้น เพื่อส่งเสริมองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกร รวมทั้งได้จัดให้มีแนวทางการผลิตทางการเกษตรอย่างถูกต้องและเหมาะสม (Good Agricultural Practice: GAP)

1.2 มาตรฐานการผลิต

หลายหน่วยงานมีการจัดทำมาตรฐานการผลิตสินค้าเพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อผู้ผลิต ผู้บริโภค และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น Codex ขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food Agricultural Organization: FAO) และองค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) EUREPGAP ของกลุ่มผู้ค้าปลีกในยุโรป (The Euro-Retail Produce Working Group: EUREP) ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนเป็น Global GAP เป็นต้น ซึ่งมาตรฐานสินค้าถือเป็นมาตรการกีดกันทางการค้าประเภทหนึ่งสำหรับประเทศผู้ส่งออก เพราะก่อให้เกิดต้นทุนสำหรับผู้ประกอบการในการปฏิบัติให้ตรงตามมาตรฐานที่กำหนด แต่เนื่องจากมาตรฐานสินค้าที่ต่างกันในแต่ละประเทศ ทำให้ไม่มีความเป็นเอกภาพของระบบมาตรฐานสินค้า กลยุทธ์ของกระทรวงพาณิชย์จึงต้องแตกต่างกันไปตามสภาพตลาด

สำหรับประเทศไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีการประกาศใช้มาตรฐานสินค้าเกษตรของไทย ทั้งนี้การผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสม (Good Agriculture Practice : GAP) ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการควบคุมคุณภาพผลิตสินค้าให้ตรงกับมาตรฐานที่กำหนดไว้ ที่ผ่านมามีเกษตรกรเข้ามาขอรับการตรวจสอบคุณภาพการผลิตตามมาตรฐานเป็นจำนวนมาก เกินกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทำให้ตรวจสอบไม่ทัน

เพราะเป็นการรับรองการผลิตแต่ละราย ไม่ใช่รับรองรายชนิดสินค้า เมื่อเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย มีพื้นที่เพาะปลูกไม่มาก การบริหารจัดการตามมาตรฐาน GAP จึงทำได้ยาก นอกจากนี้ การควบคุมให้เกษตรกรปฏิบัติตาม GAP เป็นสิ่งที่ทำได้ลำบาก เพราะในบางครั้งเกษตรกรไม่ได้ให้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงแก่เจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบ เช่น ไม่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับความถี่ในการฉีดยาหรือพ่นสารเคมี เป็นต้น³

ข้อเสนอแนะ

แม้ว่าค่านิยมและทัศนคติของผู้บริโภคเน้นไปยังสินค้าที่มาจากธรรมชาติมากขึ้น ไม่ควรมีสารเคมีปนเปื้อน แต่ในทางวิชาการ การใช้สารเคมีเป็นสิ่งจำเป็น แต่ต้องขึ้นกับปริมาณและระยะเวลาในการใช้ เนื่องจากพืชผักเป็นสินค้าที่มีโรคแมลงศัตรูพืชมาก และไทยเป็นประเทศเขตร้อน ดังนั้น ควรให้ความรู้แก่เกษตรกร เพื่อให้เข้าใจถึงข้อมูลบางอย่าง เพราะปัจจุบันเกษตรกรบางส่วนยังคงใช้สารเคมีต้องห้ามอยู่ อย่างไรก็ตาม สารพิษตกค้างอาจเกิดขึ้นหลังกระบวนการผลิตได้ เช่น หลังขั้นตอนเก็บเกี่ยว หรือ จากจุลินทรีย์ในดิน ดังนั้น นอกจาก GAP แล้ว การรักษามาตรฐานจะต้องครอบคลุมครบวงจร ตั้งแต่การผลิต การบรรจุ และการผลิตในโรงงานด้วย เพราะในบางตลาด เช่น สหภาพยุโรป เริ่มมีการตรวจสอบมาตรฐานสินค้าครบวงจรแล้ว—ทั้งนี้การรักษามาตรฐานเป็นงานของภาคเอกชน ส่วนรัฐทำหน้าที่เพียงสนับสนุนภาคเอกชน อย่างไรก็ตาม การผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน ควรคำนึงถึงตลาดภายในประเทศด้วย แม้ว่าจะยังไม่มีกำหนดค่า MRL สำหรับสินค้าในประเทศก็ตาม

นอกจากนี้ รัฐควรจะต้องให้ความกระจ่างในเรื่องของการใช้ GAP แก่ผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งสร้างความเป็นเอกภาพของระบบ GAP ว่าจะใช้ระบบไหน เนื่องจากมีหลายระบบ ทั้งที่จัดทำโดยภาครัฐและเอกชน ซึ่ง GAP ที่ใช้ควรทำ Bench mark เทียบเคียงกับต่างประเทศ และพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสินค้าเกษตรของไทย

ประเด็นที่ 2 ด้านการผลิต

2.1 การพัฒนาพันธุ์

ประเทศไทยไม่มีศูนย์การพัฒนาพันธุ์ที่ชัดเจนมีเพียงฟาร์มชาวสวนที่ขายพันธุ์ ทำให้การพัฒนาพันธุ์ของไทยมีความก้าวหน้าค่อนข้างช้า และไม่เป็นที่พอใจในเชิงพาณิชย์เท่าที่ควร เพราะไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และไม่หลากหลายพอ สายพันธุ์ของผักและผลไม้บางชนิดค่อนข้างมีปัญหา เช่น

- **ลิ้นจี่** มีรสชาติเปรี้ยวเกินไป ต้องแข่งขันกับลิ้นจี่จากประเทศจีน ทำให้ไทยส่งออกปาสหภาพยุโรปได้เพียงบางส่วน คาดว่าในอีก 3 ปี ข้างหน้าการส่งออกจะประสบปัญหาอย่างมาก
- **มะม่วง** ชาวต่างชาตินิยมมะม่วงที่มีกลิ่นแรง เช่น มะม่วงพันธุ์โชคอนันต์ แต่ที่ผ่านมามีการขายในลักษณะมะม่วงดิบ ทำให้ไม่สามารถใช้กลิ่นเป็นจุดเด่นได้ ดังนั้นถ้าขายมะม่วงที่สุกแล้วจะสามารถขยายตลาดได้มากกว่านี้ ในขณะที่มะม่วงน้ำดอกไม้ ซึ่งไทยภูมิใจว่าเป็น Premium Grade แต่ในความเป็นจริงชาวต่างชาติไม่นิยมเท่าใดนัก

³ ตามความเห็นชอบที่ประชุม ถ้าเกษตรกรยังคงขายสินค้าในตลาดจริงที่ไม่สนใจคุณภาพของสินค้า ราคาที่เกษตรกรได้รับจะไม่คุ้มค่า หากเกษตรกรดำเนินตาม GAP ซึ่งมีต้นทุนและค่าเวลาของเกษตรกรมาก และไม่สามารถขายสินค้าได้ในราคาสูงก็ไม่คุ้มที่จะทำ

- **ลับประรด** เป็นสินค้าที่มีปัญหาในเรื่องการเก็บรักษา เพราะถ้าเก็บไว้นาน คุณภาพจะต่ำลง เนื้อจะฉ่ำ และแกนกลางจะดำ ไม่เป็นที่ต้องการของตลาด ซึ่งคู่แข่งที่สำคัญของไทยคือประเทศฟิลิปปินส์และสหรัฐอเมริกา เพราะทั้งสองประเทศนี้มีการพัฒนาสายพันธุ์ให้สามารถเก็บได้นานขึ้น
- **มะพร้าวน้ำหอม** มีคุณภาพไม่แน่นอน ต้องปลูกเฉพาะที่ ดังนั้น ต้องทำการวิจัยว่าพื้นที่ใดเหมาะสมก่อน
- **กล้วยหอม** รสชาติไม่เป็นที่ชื่นชอบของชาวต่างชาติ

ข้อเสนอแนะ

ควรมีแผนแม่บทการพัฒนาพันธุ์ที่ชัดเจน รวมทั้งพัฒนาบุคลากรภาครัฐในด้านการพัฒนาพันธุ์พืช เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญในปัจจุบัน ส่วนใหญ่จะอยู่ในวัยที่ใกล้เกษียณ จึงควรพัฒนาบุคลากรขึ้นมาทดแทน

การพัฒนาสายพันธุ์ควรคำนึงถึงความต้องการของตลาด เช่น พันธุ์ทุเรียน จันทบุรี 1 2 3 ควรผสมพันธุ์ให้มีความไม่แรงนัก หรือ การพัฒนาพันธุ์ให้ผลผลิตออกก่อนฤดูกาลเพื่อแก้ปัญหาผลผลิตล้นตลาด เป็นต้น ทั้งนี้บทบาทภาครัฐที่สำคัญคือ บทบาทภาครัฐที่สำคัญคือ 1) Certify ส่วนเอกชนที่เป็นผู้เพาะพันธุ์ต้นไม้ม 2) จัดทำสวนพฤกษศาสตร์ไม้ยืนต้นเพื่ออนุรักษ์พันธุ์ไม้ที่มีคุณสมบัติสำคัญต่อการพัฒนาพันธุ์ไม้ และ 3) วิจัยพื้นฐานและเผยแพร่ความรู้ให้เกษตรกร

2.2 พื้นที่เพาะปลูก

พื้นที่เพาะปลูกสินค้าเกษตรของไทยมีลักษณะกระจัดกระจาย ไม่มีการจัด Zoning ประเภทของผลผลิตที่เพาะปลูก แม้ว่าจะมีความพยายามในการรวมกลุ่มระหว่างผู้ส่งออกเพื่อกำหนดพื้นที่ในการรับซื้อวัตถุดิบ อันจะนำไปสู่การกำหนดเขตเพาะปลูกแล้วก็ตาม แต่นโยบายด้านพลังงานทดแทน ทำให้มีการแย่งพื้นที่การเพาะปลูกผักและผลไม้ เพื่อไปผลิตมันสำปะหลัง ยางพารา และปาล์มน้ำมัน ส่งผลให้การจัด Zoning เป็นไปได้ลำบาก

ข้อเสนอแนะ

การกำหนดเขตเพาะปลูก (Zoning) สินค้าแต่ละชนิด จะช่วยควบคุมผลผลิตที่จะออกสู่ตลาด ทำให้ไม่เกิดภาวะสินค้าล้นตลาด ดังเช่นกรณีของมาเลเซีย ที่มีการจัด Zoning สินค้าเกษตร เพื่อให้ผลผลิตออกมาไม่พร้อมกัน ในขณะที่ไทยเริ่มมีการจัดวางระบบ แต่มีปัญหาในเรื่องการควบคุมคุณภาพ เพราะคุณภาพของดิน ระบบชลประทาน และการจัดการต่างๆ แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ดังนั้น รัฐจะต้องใช้นโยบายที่จะช่วยสนับสนุนให้เกิดการทำ Zoning

ประเด็นที่ 3 ด้านการค้า

3.1 ด้านการตลาด

การผลิตผักและผลไม้เขตร้อนของไทยถือเป็นสินค้าที่มีศักยภาพ แต่การผลิตส่วนใหญ่เป็นการผลิตแบบรายย่อย (Small Scale) ทำให้การนำสินค้าเข้าสู่ตลาดขนาดใหญ่ หรือ Modern trade จะมีต้นทุนที่สูงมาก และจะถูกเอาเปรียบในเรื่องราคา ในขณะที่ตลาดทั่วไปจะให้ราคาที่ดีกว่า เมื่อรัฐสนับสนุนให้ทำ Modern Trade จึงทำให้ภาคเอกชนต้องปรับตัวค่อนข้างมาก และปัญหาที่เกิดขึ้นคือ ภาคเอกชนไม่สามารถปรับตัวได้ทันเนื่องจากนโยบายที่ไม่ชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

ควรเน้นตลาดที่อยู่ใกล้และมีศักยภาพก่อน เช่น ตลาดประเทศเพื่อนบ้าน ASEAN และ จีน ซึ่งประเทศเหล่านี้มีมาตรฐาน GAP ที่ไม่เข้มงวดนัก โดยภาครัฐควรมีการวางแผนนโยบายที่ชัดเจน เพื่อให้ภาคเอกชนสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับนโยบายได้ทัน อย่างไรก็ตามมาตรฐานสินค้าของแต่ละประเทศต่างกัน กลยุทธ์ของกระทรวงพาณิชย์จึงต้องแตกต่างกันไปตามสภาพตลาด

นอกจากนั้น ภาครัฐควรวิจัยเรื่องความเป็นไปได้และโอกาสการรวมกลุ่มของเกษตรกรรายย่อย ขณะนี้มีกลุ่มเกษตรกรรายย่อยด้าน organic farm เกิดขึ้นแล้วเป็นจำนวนมาก การวิจัยจะช่วยให้สามารถหาวิธีการสนับสนุนที่มีความเป็นไปได้

3.2 มาตรการทางการค้าและการเจรจาทางการค้า

การส่งออกสินค้าเกษตรของไทยไปต่างประเทศได้รับผลกระทบจากมาตรการที่มีใช้ภาษี (Non-Tariff Measures: NTM) ตลอดเวลา เช่น ด้าน Food Safety หรือ GAP ของประเทศต่าง ๆ ก่อให้เกิดต้นทุนกับผู้ส่งออกในการปฏิบัติให้ตรงกับมาตรฐาน แม้ว่าจะมีการเจรจาทางการค้ากับประเทศต่าง ๆ เพื่อลดการกีดกันทางการค้าระหว่างกัน แต่เนื่องจากคนที่เข้าไปเจรจาไม่ได้มีความรู้ความเข้าใจในทุกภาคส่วน ขาดข้อมูลและงานวิจัยสนับสนุนในเรื่องของผลกระทบและมาตรการทางการค้าของแต่ละประเทศดำเนินอยู่ ทำให้ผลที่เกิดขึ้นคือ ภาคเกษตรกรรมของไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านผลไม้เป็นฝ่ายที่ได้รับผลกระทบค่อนข้างมาก ในขณะที่อุตสาหกรรมเป็นฝ่ายได้ประโยชน์ ยกตัวอย่างเช่น สินค้าสับปะรด ที่มีการระบุในข้อตกลง FTA ว่าจะต้องตัดหัวและน้ำหนักไม่เกิน 900 กรัม นั้น และกำหนดให้ส่งออกได้เป็นระยะ 5 ปี ในปริมาณ 500 ตันต่อปี ไม่ได้เอื้อต่อการส่งออกของไทย เนื่องจากสับปะรดไทยมีน้ำหนักเกิน และปริมาณโควตาที่ให้มีส่วนที่น้อยเมื่อเทียบการส่งออกของฟิลิปปินส์ที่มีประมาณ 1.5 แสนตัน เป็นต้น

ในทางกลับกัน ไทยกลับไม่มีมาตรฐานสำหรับสินค้าเกษตรนำเข้าจากต่างประเทศ อันจะช่วยปกป้องผู้บริโภคและผู้ประกอบการภายในประเทศเท่าที่ควร เช่น ไม่มี GAP สำหรับสินค้านำเข้า เป็นต้น ดังนั้น ถ้าไม่มีการชดเชยให้กับเกษตรกร หรือมีมาตรการตอบโต้สำหรับสินค้าเกษตร ภาคเกษตรของไทยจะประสบกับปัญหามากขึ้นเรื่อย ๆ

ข้อเสนอแนะ

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการเจรจาทางการค้ากับต่างประเทศ ควรเรียกประชุมผู้เกี่ยวข้อง เพื่อรับทราบและแลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อพิจารณาถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในทุกภาคส่วน นอกจากนี้ คนที่จะเข้าไปเจรจาควรจะต้องมีความรู้ความเข้าใจด้านการค้าพอสมควร เพื่อให้ผลการเจรจาเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย นอกจากนี้ ควรสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาด้านงานวิจัยและข้อมูลด้านการค้าต่าง ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อภาครัฐและภาคเอกชนในการเจรจาหรือดำเนินการทางการค้า

ประเด็นที่ 4 ด้าน Logistic

ปัญหาด้าน Logistic เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทยต่ำลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเทียบกับสินค้าจากประเทศจีน เนื่องจากต้นทุนการขนส่งของไทยสูงชันมาก เพราะค่าเงินบาทที่แข็งค่าขึ้น รวมทั้งผลกระทบจากนโยบายด้านพลังงานของต่างประเทศ เช่น มาตรการ Food

Mile ของตลาดสหภาพยุโรป เนื่องจากไทยจะต้องขนส่งสินค้าผักและผลไม้ทางเครื่องบิน ซึ่งมีการปล่อยคาร์บอนฯ มากกว่าการขนส่งทางเรือแบบประเทศจีน ในขณะที่การขนส่งทางเรือทำได้ยาก เนื่องจากไทยมีอำนาจต่อรองกับเจ้าของเรือสินค้าต่ำ เมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่ง เช่น จีน ส่งผลให้ค่า Freight ของสินค้าไทยที่ขนส่งในแม่น้ำโขงมีราคาสูงมาก ในขณะที่ค่า Freight ของสินค้าจีนที่เข้ามายังประเทศไทยต่ำกว่า

ข้อเสนอแนะ
รัฐควรเข้าช่วยเหลือในเรื่องระบบการขนส่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการต่อรองกับเจ้าของเรือสินค้า ทั้งนี้ควรพิจารณาถึง Supply Chain Management ทั้งระบบ ไม่ควรคำนึงถึงเฉพาะการนำเข้าหรือส่งออกเพียงอย่างเดียว

สรุป

ไทยควรมีแผนแม่บทยุทธศาสตร์ผักและผลไม้ที่ชัดเจน อย่างไรก็ตาม การพิจารณาแบบองค์รวมกระทำได้ลำบาก เนื่องจากผักและผลไม้มีหลากหลายประเภทและผลิตภัณฑ์ ดังนั้น การจัดทำยุทธศาสตร์จะต้องเน้นรายละเอียดในแต่ละรายประเภทสินค้า
